

דף תרגול: הרצל - מקורות ראשוניים, נקודות מבט וטיעון

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל קריאה ביקורתית של מקורות ראשוניים מכתבי הרצל
- להבחין בין נקודות מבט שונות על אירועי התקופה
- לתרגל בניית פסקת טיעון מובנית בנושא דמותו של הרצל

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת מקורות - שאלות אמריקאיות

1. א – מדינת היהודים
2. ב – 1897
3. א – פוגרום קישינב
4. א – טקסט שנכתב בזמן האירוע עצמו
5. א – אלטנוילנד

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הוא הדגיש דווקא שהרעיון עתיק מאוד
2. נכון – כך כתב לאחר הקונגרס בבזל ב-1897
3. לא נכון – היא נדונה בקונגרס השישי ב-1903
4. לא נכון – יומן אישי נכתב בגילוי לב, נאום פומבי מכוון לקהל
5. נכון – הרצל תיאר בו חברה אוטופית עתידית

חלק ג' – התאימו דמות לנקודת המבט שלה

1 – ג (חוששת מאנטישמיות ומבקשת מקלט דחוף)
2 – א (חושש שהרעיון יפגע בהשתלבותו בתרבות האוסטרית)
3 – ד (מסקר את האירוע מבחוץ מתוך סקרנות)
4 – ב (כבר עובדת את האדמה ותוהה על ערך הנאומים באירופה)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. עתיק
2. שישי
3. קישינב
4. הסתייגות
5. אלטנוילנד

חלק ה' – שאלות קצרות

1. יומן אישי נכתב לעצמי בכנות, נאום פומבי מכוון לקהל ומנוסח בזהירות
2. נקודת מבט אישית וחלקית; אפשר להגזים או להשמיט פרטים
3. כדי להעניק לרעיון לגיטימיות והמשכיות היסטורית ולא להיראות כהוזה חדש

חלק ו' – כתיבת טיעון ומכתב מנקודת מבט

1. בודקים טענה ברורה, שני נימוקים עם ראיה מהטקסט לכל אחד, הצגת טענה נגדית ומענה מכבד, וסיכום שחוזר לטענה
2. מכתב המשקף את הרקע, הפחדים והתקוות הייחודיים של הדמות שנבחרה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבנה שמקור ראשוני הוא עדות מהזמן עצמו אך חלקית וסובייקטיבית
- זיהוי שדמויות שונות (צעירה, סוחר, עיתונאי, מתיישבת) רואות את האירוע אחרת
- הבנה שסגנון וכוונה משתנים לפי הקהל

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את התלמידים לקבוצות לפי הדמויות בתרגיל ההתאמה ולדון בהבדלים בעל פה
- בתרגיל הטיעון כדאי להדגים משפט פתיחה אחד לפני הכתיבה העצמאית
- לתלמידים מתקשים אפשר לוותר על הפריטים המסומנים כקשים ולהתמקד בהבנה הבסיסית



דף תרגול: הרצל – מקורות ראשוניים, נקודות מבט וטיעון

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נקרא קטעים קצרים שכתב הרצל, נחשוב על אנשים שונים שהיו בקונגרס, ונכתוב דעה מנומקת עליו.

📖 מילון קטן:

מקור ראשוני	טקסט שנכתב בזמן האירוע עצמו, לא תיאור מאוחר יותר
פסקת טיעון	כתיבה מובנית: טענה, נימוקים, ראיות, הסתייגות, סיכום
קונגרס ציוני	כינוס נציגים לדיון בדרך להקמת מדינה ליהודים
תכנית אוגנדה	הצעה שנדונה ב-1903 ליישוב זמני מחוץ לארץ ישראל
אלטנוילנד	ספר של הרצל שמתאר חברה עתידית אוטופית
הסתייגות	הכרה בטענה נגדית ומענה עליה בכבוד
נקודת מבט	האופן שבו אדם מסוים רואה ומפרש אירוע

1 חלק א' – הבנת מקורות – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קוראים לספר של הרצל מ-1896?

א) מדינת היהודים ב) אלטנוילנד ג) יומן הקונגרס ד) נאום בבזל

2. מתי התקיים הקונגרס הראשון?

א) 1896 ב) 1897 ג) 1903 ד) 1890

3. מה קרה לפני הדיון על אוגנדה?

א) פוגרום קישינב ב) מלחמת עולם ג) מהפכה מדינית ד) משבר כלכלי עולמי

4. מה המשמעות של מקור ראשוני?

א) טקסט שנכתב בזמן האירוע עצמו ב) ספר לימוד מודרני ג) סיכום של היסטוריון מאוחר
ד) סרט תיעודי על האירוע

5. איפה הרצל תיאר את העתיד שחלם עליו?

א) אלטנוילנד ב) מדינת היהודים ג) היומן האישי ד) נאום הקונגרס

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הרצל טען שרעיון המדינה ליהודים הוא רעיון חדש לגמרי.	☐	☐
2	ביומנו כתב הרצל שבעוד חמישים שנה יכירו במדינת היהודים.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	תכנית אוגנדה הועלתה לדיון בקונגרס הציוני הראשון.	☐	☐
4	יומן אישי ונאום פומבי נכתבים תמיד באותו סגנון בדיוק.	☐	☐
5	אלטנוילנד הוא ספר שמתאר חזון עתידי לחברה בארץ ישראל.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו דמות לנקודת המבט שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. צעירה ממזרח אירופה	___	**א.** חושש שהרעיון יפגע בהשתלבותו בתרבות האוסטרית
2. סוחר יהודי מווינה	___	**ב.** כבר עובדת את האדמה ותוהה על ערך הנאומים באירופה
3. עיתונאי שוויצרי	___	**ג.** חוששת מאנטישמיות ומבקשת מקלט דחוף
4. מתיישבת בארץ ישראל	___	**ד.** מסקר את האירוע מבחוץ מתוך סקרנות

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. הרצל כינה את רעיון המדינה ליהודים רעיון _____ מאוד

2. בקונגרס ה _____ ב-1903 נדונה הצעת אוגנדה

3. פוגרום _____ השפיע על הדיון בהצעת אוגנדה

4. פסקת טיעון בנויה מטענה, נימוקים, ראיות, _____ וסיכום

5. בספרו _____ תיאר הרצל חברה עתידית אוטופית

5 חלק ה' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. מהו ההבדל בין יומן אישי לנאום פומבי מבחינת הסגנון והקהל?

2. ציינו שתי מגבלות של מקור ראשוני בהבנת אירועים היסטוריים

3. מדוע הרצל הדגיש שרעיון המדינה הוא עתיק? מה הוא מרוויח מכך מול קוראיו?

6 חלק ו' – כתיבת טיעון ומכתב מנקודת מבט

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקת טיעון קצרה בשאלה: האם הרצל היה 'חולם' או 'מנהיג מעשי'? השתמשו במבנה טענה-נימוקים-ראיות-הסתייגות-סיכום

2. בחרו אחת הדמויות (צעירה ממזרח אירופה, סוחר מווינה, עיתונאי שוויצרי, מתיישבת בארץ ישראל) וכתבו מכתב קצר מנקודת מבטה על הקונגרס בבזל

כרטיס יציאה

מהו מקור ראשוני ומה המגבלה שלו?

תנו דוגמה אחת לנקודת מבט שונה על הקונגרס בבזל

מה ההבדל בין יומן אישי לנאום פומבי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀